

Kā pasargāt sevi no inficēšanās ar CPV?

Visefektīvāk no CPV izraisītajām slimībām pasargā specifiskā profilakse – **vakcinācija**.

Prezervatīva lietošana pilnībā nepasargā no inficēšanās ar CPV, jo vīruss tiek pārnestas, saskaroties ne tikai ar gļotādu, bet arī ar ārējo dzimumorgānu ādu.

Meiteņu un zēnu vakcinācija pret cilvēka papilomas vīrusa infekciju

Ir svarīgi vakcinēties vēl pirms intīmu attiecību uzsākšanas. Lai nodrošinātu aizsardzību iespējami savlaicīgi, Latvijā Vakcinācijas kalendārā **valsts apmaksāta vakcīna ir ietverta meitenēm no 12 līdz 17 gadu vecumam un zēniem vecumā no 12 līdz 14 gadiem.**

Valsts apmaksātā vakcīna pasargā no 9 CPV tipiem, tai skaitā 7 vēzi izraisošiem tipiem un 2 CPV tipiem, kas izraisa dzimumorgānu kārpas.

Vakcinācijas **kurs** ietver **2 vai 3 potes** atkarībā no vecuma, kad vakcinācija uzsākta (līdz 15 gadu vecumam tiek veiktas divas potes ar sešu mēnešu starplaiku, no 15 gadu vecuma nepieciešamas 3 potes). Lai iegūtu labāko iespējamo aizsardzību pret CPV, ir jāsaņem **pilns vakcinācijas kurss**.

Ja Tavam bērnam ir 12 gadi, vaicā ģimenes ārstam par iespēju vakcinēties.

Svarīgi atcerēties!

Vakcināciju pret CPV organizē ģimenes ārsts. Lai gan ģimenes ārstam būtu jāseko, kad bērniem jāsaņem potes, arī vecākiem nepieciešams aktīvi interesēties par profilaksi un vest bērnu uz vakcināciju.

Vakcīna pret CPV nepasargā no citām dzimumorgānu sistēmas slimībām, tajā skaitā seksuāli transmisīvajām infekcijām, HIV/AIDS vai nevēlamas grūtniecības.

Plašāku informāciju par infekcijas slimībām, vakcināciju un profilaksi meklē www.spkc.gov.lv vai vaicā savam ārstam.

Slimību profilakses un kontroles centrs

CILVĒKA PAPILOMAS VĪRUSS

Cilvēka papilomas vīruss (latv. val. **CPV**) vai HPV (ang. val. *Human papillomavirus*) ir vīrusu grupa, kas inficē ādu un gļotādu. **CPV ir plaši sastopams, ar to var inficēties gan sievietes, gan vīrieši.**

Ir zināmi vairāk nekā 150 CPV tipi. Ir atsevišķi CPV tipi, kas izraisa dažādas slimības – ārējo dzimumorgānu vēzi un maksts audzēju, kolorektālo (taisnās un resnās zarnas) vēzi, u. c., kā arī smailās kondilomas jeb dzimumorgānu kārpas un balsenes papilomatozi gan bērniem, gan pieaugušajiem. Visbiežāk sastopamās CPV infekcijas izraisītās sekas ir dzemdes kakla priekšvēža izmaiņas un dzemdes kakla vēzis.

Kā var inficēties ar CPV?

Ikviens var inficēties ar CPV un kļūt par tā nēsātāju, nejutot nekādas izmaiņas savā veselības stāvoklī, kā arī inficēt savu partneri. Šie **vīrusi tiek pārnesti tieša kontakta laikā** caur ādu vai gļotādu, tai skaitā dzimumkontakta (gan vagināla, gan anāla, gan orāla) laikā. Reti infekcija tiek pārnesta sadzīves kontaktu un dzemdību laikā. **Infekcija netiek pārnesta ar asinīm vai gaisa pilienu ceļā.**

Kādas ir CPV infekcijas pazīmes?

Vairumā gadījumu (70–90%) CPV infekcija norit bez jebkādiem simptomiem (pazīmēm) un organisms pats atbrīvojas no vīrusa 1–2 gadu laikā. Savukārt **hroniska infekcija** var novest pie nopietnām veselības problēmām, piemēram, **dzemdes kakla, maksts, dzimumlocekļa, taisnās zarnas, mutes un rīkles vēža.**

Kas ir CPV izraisītas kārpas un papilomas?

Kārpas un papilomas ir labdabīgi ādas un gļotādas izaugumi, ko izraisa CPV. Tās **var rasties jebkurā ķermeņa vietā, bet visbiežāk – uz plaukstām un pēdām.** Kārpu simptomi atšķiras atkarībā no to rašanās vietas un to izraisošā CPV tipa.

Parastās kārpas ir biezi, nelieli ragveida veidojumi ar raupju, nevienmērīgu virsmu, kas var rasties jebkurā ķermeņa vietā.

Papilomas var veidoties arī elpceļos, visbiežāk balsenē, jau no agrīna bērna vecumā (3–4 gadi), ja bērns ar CPV inficējies jau grūtniecības laikā no inficētas mātes. Papilomu augšana var ietekmēt bērna balsi un elpošanu.

Dzimumorgānu kārpas var rasties ap dzimumorgāniem vai tūpli. Tās var būt kā nelielas „pumpiņas” vai mezglveida izaugumi ar gludu virsmu, kā arī dažāda lieluma, smaili, uz āru augoši veidojumi.

CPV saistība ar ļaundabīgajiem audzējiem

Dzemdes kakla vēzis ir audzējs, kas veidojas dzemdes kakla audos. Galvenais dzemdes kakla vēža cēlonis ir noteiktu CPV tipu ilgstoša atrašanās gļotādas šūnās. **Līdz pat 99% gadījumu dzemdes kakla vēzi izraisa CPV infekcija.** Sākotnēji dzemdes kakla gļotādā veidojas priekšvēža izmaiņas, un, ja tās netiek savlaicīgi atklātas un ārstētas, tad ilgstoša laika periodā (10 un vairāk gadu) var veidoties dzemdes kakla vēzis.

Statistikas dati liecina, ka Latvijā dzemdes kakla vēzis ir otrs biežāk sastopamais ļaundabīgais audzējs gados jaunām sievietēm.

CPV vīriešiem var izraisīt galvas un kakla, anālā (tūpļa) kanāla, dzimumlocekļa vēzi. Eiropā aizvien biežāk konstatē strauju vēžu pieaugumu tieši vīriešiem, īpaši galvas un kakla vēzi. Arī saslimstība ar citiem CPV izraisītiem audzējiem vīriešiem Eiropā katru gadu palielinās. Zēnu vakcinācija pret CPV samazina arī risku meitenēm dzimum kontaktu laikā inficēties ar CPV, tādējādi samazinot risku meitenēm nākotnē saslimt ar dzemdes kakla vēzi.